

na štetu vjerovnika iz prvog ugovora, tj. primaoca. To znači da je primalac imao pravo zahtijevati od broдача s kojim je sklopio ugovor o prijevozu da mu prijevoz bude izvršen prema uvjetima posla kako su ga oni međusobno ugovorili. Konkretno, tuženik je morao platiti naknadu za uštedjeno vrijeme, a okolnost što on nije ugovorio dispeč sa svojim vozarom utječe samo na njihove interne odnose, što znači da nema prava regresa za svotu koju bi morao platiti primaocu iz ovog naslova. Tačno je što kaže gornja presuda da se naknada za uštedjeno vrijeme i prekostojnice ugovara na temelju ekonomskih interesa broдача. Medjutim je isto tako tačno da na to utječu i ekonomski odnosi korisnika prijevoza. Ali bez obzira na to poznato je da ekonomski odnosi koji su utjecali na sklapanje odredjenog ugovora, odnosno klauzula ugovora, ne utječu na njegovo pravno djelovanje.

B.J.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR CRNE GORE

Prvostepena presuda od 16.V 1968.

Vijeće: Uroš Zeković, Milan Gilić, Mirko Batrićević

Prijevoz stvari morem - Plaćanje vozarine - Primalac nije dužan brođaru platiti vozarinu ako se na to nije obvezao njemu ili krcatelju

Tužitelj je brođar koji je prevezao robu, a tuženik je špediter - primalac. Spor se vodi radi naplate vozarine. Tuženik odbija platiti vozarinu jer da se na to nije obvezao. Sud je odbio tužbeni zahtjev sa slijedećim obrazloženjem:

Tužitelj je za sporni iznos podnio uz podnesak od 26.II 1968. godine teretnice br.90/U, 83/U, 25/U i 24/U, iz kojih se vidi da je (tužitelj) prevezao robu pošiljaoca "Metalotehna", Beograd - prodavaoca - Titograd, i uručio ju tuženom u Splitu. Tuženik ne spori da je kao špediter preuzeo robu prema prednjim tereticama od tužitelja, ali osporava isplatu prijevoznih troškova s razloga da se on kao špediter nije obavezao na plaćanje prijevoznih troškova, o čemu je uz podnesak od 25.III 1968.god. podnio ugovor zaključen 19.VIII 1965. godine s Poduzećem "Metalotehna". Iz spomenutog ugovora vidi se da se tuženik nije obavezao da plaća ma kakve prijevozne troškove za Poduzeće "Metalotehnu", pa samim tim ni sporne troškove. Tuženik bi mogao biti obavezan prema tužitelju samo da se ugovorom obavezao, bilo tužitelju ili pošiljaocu robe, da će platiti kao špediter prijevozne troškove prijevozniku u ime pošiljaoca.

Budući da tužitelj nije podnio takav dokaz, ma da mu je sud naložio, to sud smatra da tužitelj i nema takvoga ugovora, pa je radi toga i odbio tužbeni zahtjev kao neosnovan i o tome i odlučio kao u dispozitivu pod 4) presude.

N.P.

Bilješka.- Objavljujemo gornju presudu uglavnom radi interesantnosti zauzetih stajališta. Sud je učinio dvije osnovne pogreške. U prvom redu smatra da bi ugovor između primaoca i krcatelja sam po sebi bio mjerodavan i za brodara. Ovo stajalište protivi se ne samo najosnovnijim načelima građanskog prava, nego i opće usvojenim stajalištima transportnog prava općenito. I po jednom i po drugom pravu ugovorni odnos između primaoca i pošiljaoca, odnosno u pomorskom prijevozu krcatelja ili naručitelja, za brodara odnosno vozara je potpuno irelevantan. Vozar dotičnog broda prema svojim sukontrahentima iz prijevoznog posla ima prava i obveze koje iz toga posla proizlaze nezavisno o tome što su se sporazumjeli pošiljalac i primalac. Ovaj ugovor će za vozara biti mjerodavan samo onda ako mu, po načelima građanskog prava, svoja potraživanja ustupi jedna od stranaka. Upravo je začudjujuće da jedan Viši privredni sud, koji je uz to specijalno ovlašten rješavati pomorske sporove, ne vodi apsolutno nikakvog računa o Zakonu o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova. Za rješenje gornjeg spora mjerodavan je član 90. toga zakona, prema kojemu: "Preuzimanjem tereta primalac je dužan platiti vozarinu i druga potraživanja brodaru u vezi s prijevozom tereta.

Ako se preuzimanje vrši na osnovi teretnice, primalac je dužan platiti samo potraživanja navedena u teretnici ili nastala nakon njezina izdavanja". Sud je dakle, primjenjujući cit. propis, morao upraviti svoje ispitivanje u smislu da li je izdana teretnica, a ako je, da li je dužnost plaćanja vozarine od strane primaoca bila navedena u teretnici. Najblaže rečeno, gornja presuda, naročito ako ju je donio Viši privredni sud koji je posebno ovlašten rješavati pomorske sporove, djeluje neuobičajeno.

B.J.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Prvostepena presuda od 1.II 1968.

Vijeće: Gabro Badovinac, dr Emilio Pallua, prof.dr Branko Jakaša

Prijevoz stvari morem - Zatvaranje Sueskog kanala - Sueska klauzula - Linijski uvjeti - Skretanje broda s puta - Za-